

Турчин В.В., бакалавр
Київський національний
університет технологій та дизайну
Бунда О.М., к.е.н, доц.
Київський національний
університет технологій та дизайну

ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкової економіки важлива роль в системі основних економічних ресурсів, які визначають потенціал і темпи економічного розвитку підприємств та суспільства в цілому, належить власному капіталу. Будь-яке підприємство не може бути створене, функціонувати й розвиватися без коштів, тому аналіз власного капіталу є одним із головних бухгалтерських обов'язків.

Питання формування власного капіталу та його структура висвітлюється в роботах таких науковців, як І. Бланк, О. Василюк, С. Голов, М. Дем'яненко, К. Ізмайлова, А. Ковальов, А. Поддєрьогін, В. Сопко, Г. Стасюк, А. Шеремет, А. Бондарчук та інші.

Власний капітал – це загальна вартість чистих активів підприємства (активи за вирахуванням зобов'язань), що відображає обсяг прав та інтересів власників і складається з інвестованого капіталу, капіталу, створеного в процесі діяльності, і потенційного капіталу. Показник "власний капітал" належить до важливих фінансових показників підприємства, оскільки характеризує: забезпеченість коштами для функціонування; кредитоспроможність; платоспроможність [1].

Основними завданнями організації обліку власного капіталу є: контроль за правильністю і законністю формування власного капіталу; контроль за раціональним розподілом прибутку; організація аналітичного обліку на рахунках власного капіталу для своєчасного отримання достовірної інформації; своєчасне, повне, правильне відображення розміру і всіх змін власного капіталу; забезпечення обліку даних та узагальнення інформації про стан і рух власного капіталу; правильне відображення у реєстрах обліку і звітності операцій з власним капіталом.[2]

Основним напрямком удосконалення бухгалтерського обліку власного капіталу (поруч із впровадженням міжнародних стандартів бухгалтерського обліку й фінансової звітності, вдосконаленням регуляторного середовища) є впровадження автоматизованих систем на основі інноваційних інформаційних технологій.

Це дасть змогу більш повно реалізувати функції управління інформацією, контролю та обліку в системі управління підприємством. Автоматизована інформаційна система є поліструктурним об'єктом і включає взаємопов'язану сукупність комплексу апаратно-програмних засобів для збирання, передачі і обробки інформації, відповідної інформаційної бази і персоналу, який бере участь в обробці, збиранні, передачі і використанні інформації [3]

Для правильної організації бухгалтерського обліку власного капіталу необхідно передусім його чітко класифікувати:

1. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) – сума прибутку, яка реінвестована у підприємство, або сума непокритого збитку. Сума непокритого збитку вираховується при визначенні підсумку власного капіталу[2].

2. Додатковий вкладений капітал (акціонерні товариства) – сума, на яку вартість реалізації випущених акцій перевищує їхню номінальну вартість[2].

3. Інший додатковий капітал – сума дооцінки необоротних активів, вартість активів, безкоштовно отриманих підприємством від інших юридичних або фізичних осіб, та інші види додаткового капіталу[2].

4. Статутний капітал – зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства[2].

5. Вилучений капітал (господарські товариства) – фактична собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників. Сума вилученого капіталу підлягає вирахуванню при визначенні підсумку власного капіталу[2].

6. Пайовий капітал – сума пайових внесків членів спілок та інших підприємств, що передбачена установчими документами[2].

7. Резервний капітал – сума резервів, створених, відповідно до чинного законодавства або установчих документів, за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства[2].

8. Неоплачений капітал – сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу. Ця сума вираховується при визначенні підсумку власного капіталу[2].

Отже, власний капітал є одним з найважливіших складових підприємства, оскільки є фундаментом організації бізнесу різних організаційно-правових форм та форм власності. Він є основою створення та розвитку підприємства.

Якщо здійснювати перетворення в облік на рівні суб'єкта господарювання, державному рівні переходячи до Міжнародних стандартів фінансової звітності та проводити гармонізацію національних стандартів можна значно покращити облік власного капіталу.

Література

1. Івченко Л.В. Власний капітал: сучасний погляд на його сутність та складові. *Молодий вчений*. 2016. № 3 (30). С. 79-83.

2. Лакодименко Л.І. Власний капітал: сутність та проблеми обліку. Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки студентів обліково-фінансового профілю: Збірник доповідей науково-практичних конференцій студентів за результатами проходження виробничих та технологічних практик по спеціальностях, випуск 7, 2019 р. Полтава : ПДАА, 2019. 132 с. С. 49-51.

3. Деркаченко Ю.Р., Бунда О.М. Інформаційні технології в бухгалтерському обліку. Домінанти соціально-економічного розвитку України в умовах інноваційного типу прогресу: Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених, присвяченої 90-річчю Київського національного університету технологій та дизайну / упор. О.В. Ольшанська. Київ : КНУТД, 2020. 467 с. С. 318-320.